

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I Kž 869/05-8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ane Garačić, kao predsjednice vijeća, te Damira Kosa, Lidije Grubić Radaković, Josipa Budinskog i Erike Kocijančić, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Aleksandre Holjevac, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog M. S. zbog kaznenog djela iz 120. st. 1. OKZ RH, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Osijeku od 17. lipnja 2005. godine, br. K-14/05, u sjednici održanoj dana 24. siječnja 2006. godine, u nazočnosti branitelja optuženika odvjetnika B. K. i zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mladena Pantlika,

presudio je:

Milau Štejsaljević
Žalba optuženog M. S. odbija se kao neosnovana, te se potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Prvostupanjskom presudom proglašen je krivim M. S. zvani „I.“ što je počinio kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, te je temeljem istog zakonskog propisa osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest godina, u koju kaznu mu je temeljem čl. 45. OKZ RH uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 29. ožujka 2004. godine pa nadalje. Oštećenici su temeljem čl. 132. st. 2. Zakona o kaznenom postupku sa zahtjevom za naknadu štete upućeni u parnicu, dok će u odnosu na troškove kaznenog postupka biti odlučeno posebnim rješenjem.

Protiv ove presude žalbu je podnio optuženi M. S., kako osobno, tako i po branitelju B. K., odvjetniku iz O., tražeći da se optuženika i njegovog branitelja obavijesti o održavanju drugostupanjske sjednice vijeća i osigura prisutnost samog optuženika, koji se nalazi u pritvoru. Žali se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, te zbog odluke o kazni. Predlaže da se pobijana presuda preinači i optuženika oslobodi od optužbe, a podredno da se ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Sukladno čl. 373. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97; 27/98; 58/99; 112/99 i 58/02, u nastavku Zakon o kaznenom postupku), spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

O sjednici drugostupanjskog vijeća obaviješteni su optuženik i branitelj, te je branitelj optuženika sjednici i pristupio. Kako se optuženik nalazi u pritvoru, a ima branitelja, to vijeće, unatoč posebnom traženju optuženika, nije našlo da bi njegova nazočnost bila svrhovita, te njegova prisutnost nije osigurana, već je sjednica vijeća održana u njegovoj odsutnosti, na temelju čl. 374. st. 2. Zakona o kaznenom postupku.

Žalba optuženika nije osnovana.

Nije u pravu optuženik da bi postojala bitna povreda odredaba kaznenog postupka, koju nalazi u činjenici da je istraga u ovom kaznenom predmetu vođena protiv „I. S.“, a da bi zatim optuženje i presuda odnosila se na M. S..

Istaknuta okolnost razlike imena je točna. Međutim, prvenstveno valja istaći da je istraga provedena između ostalih osoba i protiv „I. S., ostali podaci nepoznati“, a da je po okončanju istrage državni odvjetnik pribavio podatak da je osoba nazivana od svjedoka u istrazi „I. S.“ u stvari M. S., a da je ova razlika rezultata različitog upisa imena iste osobe u Knjigu državljana i Matičnu knjigu rođenih, koja okolnost je posebno i objašnjena u Knjizi državljana u rubrici napomena (list 238 spisa), da je ime osobe upisane pod rednim brojem 5262 kao „I. S.“,

prema izvodu iz matice rođenih u stvari „M. S.“.

Na ovu okolnost očitovao se i sam optuženik prije iznošenja obrane (list 279/b spisa), navodeći da je prilikom krštenja u crkvi upisan kao Ilija, a da je u matičnim knjigama uveden kao Milan.

Također, tijekom glavne rasprave iskazivali su i svjedoci (S. K. – list 283 spisa) koji su imali saznanja o djelatnosti optuženika da je osoba koju su u istrazi imenovali kao „I. S.“ u stvari sada prisutni M. S., koga su oni zvali I..

Također i sam optuženik, iznoseći svoju obranu, govori o zlostavljanjima u mjestu V., koja su činjena F. Š. i S. K., o kojim zlostavljanjima govore i ovi svjedoci, samo što u obrani isključuje svoje učešće u kriminalnoj djelatnosti.

Prema tome, nesporno je da je istraga provedena, između ostalih tada okrivljenika i u odnosu na optuženog i presuđenog M. S., čiji potpuni podaci su u to vrijeme nedostajali.

U odnosu na ovu razliku u imenu, i prvostupanjski sud je dao cjelovito i potpuno obrazloženje, te se slijedom svega navedenog i ne radi o bitnoj povredi odredaba kaznenog postupka.

Nije u pravu žalitelj da bi postojala bitna povreda iz čl. 354. st. 1. toč. 11. Zakona o kaznenom postupku u odnosu na „prvih desetak redova činjeničnog opisa“, jer da bi ovaj dio bio nerazumljiv, proturječan sam sebi i razlozima presude“, odnosno da u odnosu na ovaj dio izostaju razlozi.

Prvenstveno valja istaći da je krivnja optuženika utvrđivana za kazneno djelo ratnog zločina radi njegovog postupanja protivno Ženevskoj konvenciji i Protokolu I, čime da je ostvareno obilježje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Da bi se uopće moglo govoriti o ovom kaznenom djelo protupravno postupanje optuženika mora biti protivno odredbama međunarodnog prava, a mora biti činjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije. Uvodni dio činjeničnog opisa odnosi se upravo na opis stanja rata i okupacije u kojem je optuženik kao pripadnik okupacijske sile postupao protivno citiranim pravilima međunarodnog prava. Prema tome, ne radi se o suvišnom dijelu činjeničnog opisa, a njegova kompozicija jasnim razgraničava okvire okolnosti u kojima je optuženik poduzimao konkretne radnje od konkretnog krimena. U odnosu na okolnost Domovinskog rata u kojem je uslijedila i okupacija dijela teritorija, pa tako i onog na kome je optuženik postupao, doista se radi o općepoznatim činjenicama koje nije potrebno posebno dokazivati.

Također, ne radi se o nesuglasju presude sa zapisnicima o ispitivanju svjedoka, koju okolnost žalitelj prepoznaje u činjenici što je sud u odnosu na osobe sa kojima je optuženik zajednički zlostavljao F. Š. i S. K., termin svjedoka „Arkanovci“ zamijenio rječicama „nepoznate osobe“. Pojam „Arkanovci“ zbirni je pojam za jednu od neprijateljskih formacija tijekom rata i ne označava niti jednu individualno određenu osobu. Stoga je prvostupanjski sud mogao zamijeniti ovaj pojam pojmom „nepoznata osoba“ i time nije počinio istaknutu bitnu povredu odredaba kaznenog postupka.

Također, prvostupanjski sud suprotstavlja različite iskaze svjedoka u odnosu na trenutak i mjesto uhićenja F. Š. i S. K. i daje razloge zašto prihvaća da se događaj dogodio upravo na način kako je to utvrdio u izreci pobijane presude.

Isto tako prvostupanjski sud je dao vrlo uvjerljive i jasne razloge, koje prihvaća i Vrhovni sud kao sud drugog stupnja, zbog čega ne prihvaća izmjenu u iskazu F. Š. na glavnoj raspravi u odnosu na ono što je naveo u istrazi. Naime, njegov iskaz iz istrage suglasan je sa iskazima ostalih svjedoka, prvenstveno S. K., a zatim i svjedoka kojima je odmah nakon zlostavljanja, kada je bio pušten kući, govorio tko ga je i kako tukao. Opravdano ukazuje prvostupanjski sud na obrazloženje ovog svjedoka s glavne rasprave kada navodi da optuženiku sve oprašta „jer da neće imati pred smrt neprijatelje“. Doista se postavlja pitanje što bi mu to ovaj svjedok imao oprostiti, ako se ne bi radilo o postupanju optuženika prema ovom svjedoku na način kako je to opisao u svome iskazu u istrazi.

U odnosu na povredu kaznenog zakona nije u pravu žalitelj da optuženik kao mobilizirana osoba nije bila u zapovjednom lancu, te da nije niti mogao ostvariti elemente kaznenog djela za koje je proglašen krivim.

Naime, kaznena djela ratnog zločina moguće je počinuti, kako to zakon izriječno određuje, na

način da se nedopuštena ponašanja „zapovjede“, ali jednako tako da se i „čine“. Optuženiku nije niti stavljeno na teret da bi zapovjedio, već upravo da je činio nedopuštene radnje kojima je ostvario kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno time što nije provedena djelomična rekonstrukcija na licu mjesta. Prvostupanjski sud je dao razloge zašto je ovaj dokazni prijedlog odbio, a koje obrazloženje u cijelosti prihvaća i ovaj sud. Naime, i sam optuženik govori o svojoj nazočnosti zlostavljanju svjedoka F. Š. i S. K., samo isključuje svoje sudjelovanje. Ostaje potpuno nejasno što bi se novo utvrdilo rekonstrukcijom, kada osim suprotstavljenih iskaza ovih svjedoka i obrane optuženika nema drugih osoba koje bi mogle na licu mjesta pokazati nešto novo. U ovom slučaju naprosto postoje samo suprotstavljene tvrdnje oštećenika i optuženika u dijelu je li ih on ispitivao i tukao ili nije. Za utvrđenje ove okolnosti provođenje rekonstrukcije pokazuje se potpuno nevažno.

U odnosu na ispravnost utvrđenog činjeničnog stanja, suprotno tvrdnji žalbe, ispravno prvostupanjski sud utvrđuje odgovornost optuženika povezujući ju kao supočiniteljsku djelatnost zajedno s dvojicom nepoznatih osoba. Za svoja utvrđenja prvostupanjski sud je dao valjane razloge, koje u cijelosti prihvaća i Vrhovni sud, kao sud drugog stupnja. Ne radi se, kako to žalba naznačava, o „elastičnom, prikazivanju pojma supočiniteljstva“. U situaciji kada sud nalazi utvrđenim sudjelovanje optuženika od faze uhićenja preko privođenja, ispitivanja, a zatim i konkretnog zlostavljanja tijekom tog ispitivanja od strane upravo samog optuženika, jasno je da se radi o klasičnom obliku supočiniteljstva, u kojem su radnje poduzimane na temelju prethodnog dogovora, a zatim sam aktivitet vršen zajednički od strane svih supočinitelja. Upravo zbog toga se radnje svakog od supočinitelja pripisuju svima. U dijelu u koje je prvostupanjski sud utvrdio eksces supočiniteljstva u kojem nije sudjelovao sam optuženik, isti dio činjeničnog opisa opravdano je izostavljen iz kriminalne količine za koju je optuženik proglašen krivim.

Prema tome, nije u pravu žalitelj da bi činjenično stanje bilo nepotpuno i pogrešno utvrđeno.

U odnosu na odluku o kazni prvostupanjski sud je ispravno utvrdio sve odlučne činjenice važne za proces individualizacije kazne i zatim, dajući im odgovarajući značaj, osudio optuženika na kaznu zatvora u trajanju od šest godina, koju kaznu i ovaj sud nalazi primjerenom težini počinjenog kaznenog djela kao i osobi optuženika.

Iako niti jedan zločin nije dopustiv, u ocjeni težine samog zločina naravno da veću težinu, kako to ispravno uočava i prvostupanjski sud, a suprotno žalbenim navodima, ima onaj zločin koji je nemotiviran, kao što je to postupanje u okvirima pokušaja rušenja ustavnopravnog poretka neke države. Također, kada se govori o visokom stupnju upornosti, pri tome se ima u vidu cjelokupnost nedopuštenog postupanja (uhićenje, ispitivanje i zatim zlostavljanje tijekom samog ispitivanja i to u odnosu na dvije osobe), pa sud u okvirima otegotnih okolnosti opravdano utvrđuje i cijeni i ovu okolnost.

Prema tome, kako ne postoje razlozi zbog kojih optuženik pobija prvostupanjsku presudu, a kako pri ispitivanju pobijane presude nisu nađene povrede zakona iz čl. 379. st. 1. Zakona o kaznenom postupku, na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je na temelju čl. 387. Zakona o kaznenom postupku presuditi kao u izreci ove presude.

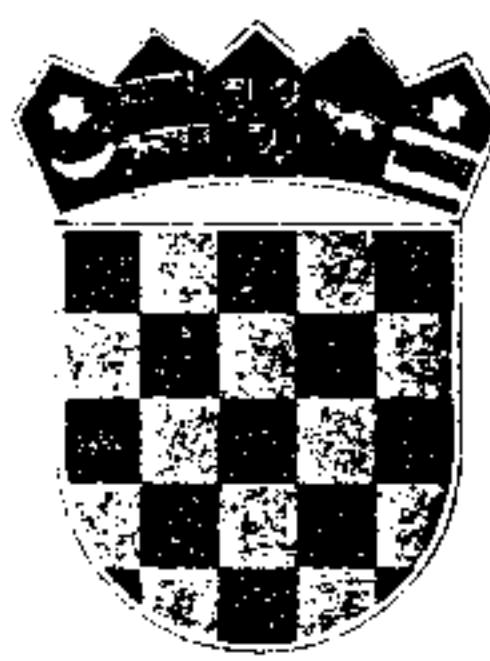
U Zagrebu, 24. siječnja 2006. godine

Zapisničar:

Aleksandra Holjevac, v.r.

Predsjednica vijeća:

Ana Garačić, v. r.

K-14/05-205.

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Županijski sud u Osijeku, u vijeću sastavljenom od suca Darka Krušina kao predsjednika vijeća, te sudaca Katice Krajnović i Zvonka Tomakovića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje zaspisničara Sonje Fićok, u kaznenom predmetu protiv opt. MILANA STOJISAVLJEVIĆA, zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, povodom izmjenjene optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, broj KT-190/92., od 15. srpnja 2004. godine, nakon održane glavne i javne rasprave zaključene dana 15. lipnja 2005. godine u nazočnosti optuženika Milana Stojisavljevića, branitelja optuženika Berislava Kopfa, odvjetnika iz Osijeka, i Zamjenika Županijskog državnog odvjetnika iz Osijeka, Zvonka Kuharića, a objavljene dana 17. lipnja 2005. godine,

p r e s u d i o   j e

OPTUŽENI MILAN STOJISAVLJEVIĆ, zvani «Ilija», sin Jovana i majke Bosiljke, rođene Medić, rođen 01. svibnja 1945. godine u Zmajevu, Općina Vrbas, Republika Srbija i Crna Gora, s polijednjim boravištem u Čelarevu, Ul. Đure Đakovića br. 34, s prijavljenim prebivalištem u Republici Hrvatskoj u Osijeku, Dubrovačka br. 40, po narodnosti Srbin, državljanin RH, oženjen Milicom Mokricki, otac troje djece, od toga dvoje punoljetnih i jedno maloljetno, sa završenom SSS, upravni smjer, po zanimanju službenik, nezaposlen, vlasnik stana u Osijeku i kuće u Divošu u 1/2 dijela, služio bivšu tzv. JNA 1966/68.god. u Beogradu, bez čina, vodi se u Vojnoj evidenciji Ureda za obranu Bačka Palanka, Republika Srbija i Crna Gora, neosuđivan, ne vodi se drugi kazneni postupak, nalazi se u pritvoru zatvora u Osijeku od 29. ožujka 2004. godine,

k r i v   j e

što je:

u razdoblju od mjeseca studenog 1991. godine pa do ožujka 1992. godine, u selu Ernestinovu i Veri, kao sudionik oružane pobune dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, koje je organizirao u različite paravojne i pararedarstvene snage, a naoružano i vojno opremljeno od strane JNA i SR Srbije, s ciljem da na području istočne Hrvatske stvore srpsku paradržavnu tvorevinu i priključe ju Srbiji, nakon što su JNA i navedene postrojbe vojno zauzele i okupirale selo Ernestinovo, kojom prilikom je poginuo veći broj pripadnika ZNG i MUP-a RH te civilnog stanovništva, protivno odredbi članka 27., 31. i 32. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i čl. 75. Dopunskog protokola ženevskim konvencijama od 12.

kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I), kao pripadnik okupacione vlasti zajedno s drugim za sada nepoznatim pripadnicima neprijateljskih postrojbi provodio ispitivanja nesrpskog civilnog stanovništva i pri tom ih zlostavljao i mučio, pa je tako odjeven u odoru bivše JNA i naoružan, zajedno s nepoznatim pripadnicima JNA uhitio, vezao lisicama i odvezao u Veru Franju Šafrana i Stjepana Kolomaza, tražeći od njih priznanje radnji koje nisu počinili te je stoga zajedno s drugim nepoznatim vojnicima više puta udarao gumenom palicom i šakama po glavi, rukama i leđima Stjepana Kolomaza, uslijed čega je ovaj zadobio prijelom nekoliko zubi i višestruke krvne podljeve po glavi i tijelu, sve do nailaska oficira JNA Nikole Zorića koji im je zabranio daljnje zlostavljanje i naredio da ga puste, dok je zajedno s drugim nepoznatim vojnicima Franju Šafrana udarao gumenim palicama, šakama i nogom obuvenom u čizmu po glavi i tijelu, uslijed čega je ovaj zadobio prijelom lijeve lakatne kosti, serijski prijelom VII do XI rebra s lijeve strane, uslijed čega je Franjo Šafran zbog boli pao na tlo,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba i okupacije mučio i nečovječno postupao prema civilnom stanovništvu, nanosio ozljede tjelesnog integriteta,

čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo u članku 120. stavak 1. OKZ RH,

pa ga sud temeljem čl. 120. st. 1. OKZ RH

o s u đ u j e

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 6 (ŠEST) GODINA.

Temeljem čl. 45. OKZ RH opt. Milanu Stojisavljeviću u izrečenu kaznu zatvora **uračunava se i vrijeme provedeno u pritvoru od 29. ožujka 2004. godine, pa nadalje.**

Temeljem čl. 132. st. 2. ZKP-a oštećenici se sa zahtjevom za naknadu štete upućuju na građansku parnicu.

O troškovima kaznenog postupka odlučiti će se posebnim rješenjem u pismenom otpravku.

Obrazloženje

Županijsko državno odvjetništvo svojom optužnicom broj KT-190/92., od 19. studenog 2003. godine, a koja je izmjenjena na glavnoj raspravi od 15. srpnja 2004. godine optužilo je Milana Stojisavljevića da je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva opisano u čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Očitujući se o optužbi opt. Milan Stojisavljević ne smatra se krivim te u svojoj obrani koju je iznosio na kraju dokaznog postupka između ostaloga navodi da u cijelosti poriče navode optužbe i kazneno djelo koje mu se stavlja na teret. Navodi da je dana 10. studenog 1991.g. od bivše JNA mobiliziran i poslan na ratište na području RH u mjesto Bobota, gdje je

radio na prijavnici u školi i jedino čime je bio oboružan je bio pištolj koji se davao iz smjene u smjenu. Kao mobilizirani vojnik boravio je na području Bobote do 15. ožujka 1992. godine kada je demobiliziran i nakon čega se vratio u Čelarevo. U Čelarevu je boravio sve do 1. svibnja 1992.g., odakle je svojom voljom otišao u Ernestinovo kao civil. U Ernestinovu je radio u zadruzi u Ernestinovu sve do 08. travnja 1994. g. kada napušta Ernestinovo te živi povremeno u Belom Manastiru, a povremeno na području Republike Srbije i Crne Gore. Dok je imao svojstvo mobiliziranog vojnika bivše JNA samo je u dva navrata dolazio u Ernestinovo i to sa ciljem da posjeti roditelje koji su boravili u Divošu, selu veoma blizu Ernestinova. Poriče da je zlostavljao, tukao nanosio ozlijede ili patnje oštećenima Franji Šafranu i Stjepanu Kolomazu. Poznao je Franju Šafrana i Stjepana Kolomaza. Poznato mu je da su Franjo Šafran i Stjepan Kolomaz dobili batina, da su bili tučeni u mjestu Vera, ali poriče da bi ih on tukao. Tog dana kada su zlostavljani Šafran i Kolomaz on je iz Bobote došao u Veru kod Zorić Boška, oficira bivše JNA. U jednoj privatnoj kući u Veri bio je zatvor. Upravo u toj privatnoj kući gdje je bio smješten zatvor nalazio se oficir JNA Boško Zorić koji mu je rekao da se u prvoj prostoriji nalaze Ernestinovčani. Zanimalo ga je o kome se to radi, pa je samoinicijativno otišao u tu prostoriju da vidi tko se u toj prostoriji nalazi od Ernestinovčana. Kada je ušao u tu prostoriju u istoj su bile dvije osobe, a bio je i Šafran. Stupio je u razgovor sa Šafranom. Sa Šafranom je stupio u komunikaciju u jedan neobavezan razgovor, pitao ga je kako je i kako su mu sinovi. Ove tri osobe koje je zatekao u toj prostoriji bile su uniformama SMB, bez kapa i oznaka. Bili su naoružani kratkim naoružanjem, a imali su i gumene palice. Kada je ušao u tu prostoriju Šafran je sjedio na stolici. Sjeća se u jednom trenutku da su te tri osobe ispitivale Šafrana i da su mu stavljale na teret paljenje kuća u Dopsinu. Šafran je to negirao. U jednom trenutku te tri osobe su počele tući Šafrana tim gumenim palicama, te su ga srušile na pod. Kada su ga oborili na tlo izvukli su ga iz te prostorije. Nedugo nakon toga u tu prostoriju dovedene je Kolomaz. Sa Kolomazom nije bio ni u kakvoj komunikaciji. Tukli su ga na isti način kao i Šafrana. Nakon što je zlostavljan Kolomaz, on je izašao iz prostorije i otišao u prostoriju u kojoj je bio oficir Zorić. Oficiru Zoriću je rekao da će ove tri osobe pobiti te ljude. Nakon toga je Zorić izašao iz kancelarije i otišao, a on također sa Zorićem izašao je iz njegove prostorije. Zorić je ostao na tom hodniku, a on je nastavio dalje svojim putem i otišao je put Bobote. Nije mu bilo poznato gdje se nalazio Kolomaz dok je Šafran bio u prostoriji gdje su ga ispitivali tzv. pripadnici Arkanovaca. Nakon što je tučen Šafran otišao je u prostoriju oficira Zorića koja je bila odmah do ove prostorije i radilo se zapravo o dvije sobe između kojih je bio pregradni zid, između sobe i sobe su bila vrata pa je on kroz ta vrata otišao u ovu sobu gdje je bio Zorić. Nakon toga doveden je Kolomaz u ovu prostoriju gdje je bio zlostavljan Šafran, pa je vidio kako su tukli Kolomaza, a na isti način kako su tukli i Šafrana. Šafrana su tukli palicama po rukama i po leđima. Ruke su mu bile na stolu, a oni su ga tukli palicama dok su tako njegove ruke bile na stolu. Kolomaza su tukli palicama i to tako da su mu ruke bile na stolu, pa su ga tukli po rukama. Misli da ga nisu tukli po drugim djelovima tijela. Kada je ušao u prostoriju kod oficira Zorića bio je zaprepašten tim događajima i doslovce je rekao oficiru:» Ove budale će ove ljude pobiti!«.

U tijeku dokaznog postupka kao svjedoci su saslušani Regina Ozimec, Stjepan Balog, Stjepan Kolomaz, Stjepan Kolomaz zvan «Pišta», Stjepan Ozimec, Anđela Šafran, Vlado Dabić, Nikola Šiklić, Jelena Knežević, Blagica Romić, Slavoljub Petković, uz suglasnost stranaka pročitana je iskaz kao svjedoka saslušanog Franje Šafrana, vještaka medicinske struke dr. Borisa Dumenčića, vještaka Dragutina Kadojića, vještaka dr. Borisa Sontaccia, vještaka urologa dr. Borisa Rupčića, izvršen je uvid u izvod iz Matične knjige rođenih, u presliku Knjige državljana za mjesto Ernestinovo Matičnog ureda Osijek, u Potvrdu Vojne pošte 5530/04, te u izvod iz Kaznene evidencije na ime optuženog.

Analizirajući navode optužbe i uspoređujući iste s navodima iznijete obrane optuženog kao i sa ostalim izvedenim dokazima na glavnoj raspravi proizlazi nedvojbeno utvrđenim da je optuženi Milan Stojisavljević svojim radnjama počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo u čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Općepoznata je činjenica da je u inkriminiranom razdoblju bila u tijeku agresija tzv. JNA i njoj pridruženih paravojnih postrojbi pobunjenog dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, pa tako i na Istočnu Slavoniju gdje se nalazi i mjesto Ernestinovo, da je tijekom te agresije između ostaloga JNA s različitim paravojnim i pararedarstvenim snagama vojno zauzela i okupirala selo Ernestinovo. Isto tako opće je poznato, a što uostalom i slijedi i iz iskaza kao svjedoka saslušanih Anđele Šafran, Regine Ozimec, Stjepana Baloga, Stjepana Kolomaza, Stjepana Kolomaza –starijeg, Stjepana Ozimeca i Franje Šafrana, da je tijekom vojnog zauzimanja i okupacije sela Ernestinova poginuo veći broj pripadnika ZNG i MUP-a RH te civilnog stanovništva.

Iz iznijete obrane opt. Milana Stojisavljevića, a što slijedi i iz potvrde Vojne pošte Sombor (iz koje slijedi da je opt. Milan Stojisavljević bio u sastavu Vojne pošte 5530/04 na ratištu u istočnoj Slavoniji u vremenu od 14. studenog 1991.g. pa do 04. ožujka 1992. godine), nije sporno da je kritične zgrade bio mobilizirani pripadnik bivše JNA. Iz toga slijedi kao nesporno da je optuženik kao takav bio sudionik oružane pobune dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, a koje je lokalno srpsko stanovništvo bilo organizirano u različite paravojne i pararedarstvene snage naoružane i vojno opremljene od strane JNA i SR Srbije, te nastavno s tim i pripadnik okupacione vlasti. Nadalje, iz obrane optuženog nije sporno da je kritične zgrade odjeven u uniformu bivše JNA bio u mjestu Vera istovremeno kada su u mjestu Vera bili i Franjo Šafran i Stjepan Kolomaz, kao i da je u kući u kojoj su Franjo Šafran i Stjepan Kolomaz ispitivani za vrijeme njihova ispitivanja i on bio nazočan, da su tijekom ispitivanja Franjo Šafran i Stjepan Kolomaz više puta bili udarani gumenom palicom po rukama, a za vrijeme dok su ruke držali na stolu. Ovom dijelu iznijete obrane optuženog Milana Stojisavljevića sud je poklonio vjeru cijeneći ga uvjerljivim i logičnim te istinitim.

Iz nalaza i mišljenja vještaka radiološke struke dr. Borisa Sontaccia, vještaka medicinske struke dr. Borisa Dumenčića proizlazi kao nedvojbeno utvrđeno da je prilikom obavljanja radioloških pretraga kod ošt. Franje Šafrana utvrđeno da su kod istog konstatirane ozlijede ankiloza lijevog lakta, stanje iza loše saniranog prijeloma lakatne kosti (ulme) uz pomak koštanih ulomaka, stanje iza prijeloma lakatne kosti, (ulme) uz razvijen lažni zglobov – pseudoartroza, stanje iza serijskog prijeloma VII do XI rebra s lijeve strane, da su sve navedene povrede posljedica starih ozlijeda, da su naprijed navedene ozlijede povrede pojedinačno i u svom zbroju obične teške tjelesne ozlijede, da je prijelom lijeve lakatne kosti mogao nastati ili direktnim udarcem snažnog intenziteta u području lijeve lakatne kosti ili padom oštećenika Franje Šafrana na lakat te kontaktom lakta o tvrdu podlogu, da je serijski prijelom rebara od VII do XI s lijeve strane također mogao nastati snažnim udarcem tupotvrđog sredstva po lijevoj strani donjeg prsišta ali i padom oštećenika Franje Šafrana na tvrdu podlogu, da navedena tupotvrda sredstva mogu biti šaka, koljeno, lakat, stopalo obuveno u cipelu, ali isto tako i tupotvrda sredstva iz prirodnog okoliša, (palica, grana i slično), da se, s obzirom da se radi o morfološkim povredama koje su stare, vještak nije mogao decidirano očitovati o vremenu njihova nastanka, tj. da li su nastale u periodu do 1991.g. ili u periodu nakon 1991. godine. Nadalje, iz nalaza vještaka dr. Borisa Dumenčića

proizlazi da je na strani oštećenika Franje Šafrana nakon što je zadobio ozlijede koje su po naravi teške na njegovom tijelu morao biti vidljiv otok ozljedjenog područja, krvni podljevi ozljedjenog područja, a na lijevom laktu, budući se radilo o pomaku koštanih fragmenata trebao je biti vidljiv i deformitet lakatne kosti. Nadalje, iz nalaza vještaka radiološki struke Borisa Sontaccia slijedi da kod istog nema vidljivih znakova posttraumatskih povreda ili RTG znakova stanja iza prijeloma prikazanih kostiju prsišta, vratne kralješnice, svoda i baze lubanje, te obje šake.

Isto tako u odnosu na oštećenog Stjepana Kolomaza proizlazi kao nedvojbeno utvrđeno iz nalaza i mišljenja vještaka neurološke struke dr. Dragutina Kadojića da kod istoga postoji mali kožni ožiljak u području čela s desne strane i nedostatak velikog broja zuba, da isti ima visoki krvni tlak i slabost živaca od 1992. godine, radi čega mora svakodnevno uzimati lijekove za sniženje krvnog tlaka i smirenje živaca, da postoji vidljivo podrhtavanje prstiju oboje šake u prednjem ispruženom položaju ruku, nestabilnost i teškoće u održavanju ravnoteže pri postavljanju u položaj po Rombergu, da je sniženog raspoloženja, psihički napet i bezvoljan, da mali kožni ožiljak u području čela upućuje na zaključak da je Stjepan Kolomaz – stariji zadobio ozlijedu u vidu manje razderotine kože koja obično nastaje djelovanjem mehaničke tupe sile kod udarca tupotvrđim predmetom, a povremene glavobolje i vrtoglavice, promjene na psihičkom planu posljedica su opisanih povreda i kao takove iziskuju pojačane napore pri svakodnevnoj aktivnosti, da nedostatak više zuba može biti u vezi s traumatskim događajem, ali se zbog protoka vremena od ozljedjivanja to ne može sa potpunom sigurnošću utvrditi.

Isto tako kao nedvojbeno je utvrđeno iz nalaza vještaka urologa dr. Borisa Rupčića da kod ošt. Stjepana Kolomaza nisu nadjene zdravstvene tegobe vezane za bolest bubreta koje bi bile u uzročno-posljedičnoj vezi s inkriminiranim događajem.

Nalaze naprijed spomenutih vještaka sud je uvažio u cijelosti cijeneći iste nepristranim i stručnim, danim sukladno pravilima znanosti i vještine.

Sporno je tijekom postupka bilo pitanje je li optuženi Milan Stojisavljević protivno odredbama čl. 27. , 31. i 32. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i čl. 75. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba, (Protokol I) kao pripadnik okupacione vlasti zajedno s drugim za sada nepoznatim pripadnicima neprijateljskih postrojbi provodio ispitivanje nesrpskog civilnog stanovništva i pri tome ih zlostavljao i mučio, pa s tim u svezi i je li odjeven u odoru bivše JNA i naoružan zajedno s nepoznatim pripadnicima JNA uhitio, vezao lisicama i odvezao u Veru Franju Šafrana i Stjepana Kolomaza tražeći od njih priznanje radnji koje nisu počinili, te je li zajedno s drugim nepoznatim vojnicima više puta udarao gumenom palicom i šakama po glavi, rukama i leđima Stjepana Kolomaza te je li zajedno s drugim nepoznatim vojnicima Franju Šafrana udarao gumenim palicama, šakama i nogama obuvenim u čizme po glavi i tijelu.

Opt. Milan Stojisavljević u svojoj obrani naime poriče da bi kritične zgode uhitio i vezao lisicama i odvezao u Veru Franju Šafrana i Stjepana Kolomaza, poriče da je bio oboružan i da bi ih uopće ispitivao, te poriče da bi ih na bilo koji način zlostavljao i mučio.

Navodima ovog dijela obrane opt. Milana Stojisavljevića sud nije povjerovao cijeneći iste neuvjerljivim, nelogičnim te usmjerenim na izbjegavanje kazneno-pravne odgovornosti. Na ovakav zaključak suda upućuju osobito iskazi kao svjedoka saslušanih Franje Šafrana,

Stjepana Kolomaza – starijeg, Anđele Šafran, Stjepana Kolomaza – mlađeg, Regine Ozimec, Stjepana Baloga , a dijelom i Stjepana Ozimeca.

Iz iskaza kao svjedoka saslušanog Stjepana Kolomaza – starijeg proizlazi da je od strane optuženog Milana Stojisavljevića i još jedne nepoznate osobe bio presretnut dok je bio u društvu sa Franjom Šafranom, da su ih u tom trenutku optuženi i ta nepoznata osoba vezali lisicama, a potom odvezli u Veru, da je u tom trenutku opt. Stojisavljević Milan bio naoružan kalašnjikovim, da su po dolasku u Veru odvedeni u štalu gdje su im skinute lisice sa ruku, da je optuženi sa ostalima otišao u jednu zgradu da bi nakon toga najprije pozvali Šafrana na ispitivanje koji se vratio nazad u štalu nakon ispitivanja, a nakon čega je on išao na ispitivanje, da je tijekom ispitivanja ispred njega za stolom sjedila jedna osoba koja ga je ispitivala i pisala, da su s njegove lijeve i desne strane bila po jedna osoba, da je iza njega stajao optuženi Milan Stojisavljević, da su ga ispitivali na okolnosti tko je predsjednik mjesnog odbora, tko je vojskovođa, da je on odgovarao da nema pojma, na što su mu oni odgovarali da laže, da mu je bilo naređeno da drži ruke na stolu, i dok je tako držao ruke na stolu tukli su ga pendrecima po rukama i cijelom tijelu, da se sjeća dobro da je optuženi Milan Stojisavljević prilikom njegova ispitivanja rekao: «Ustašo zašto lažeš?», te da ga je rukama udario u predio leđa i to u tri do četiri navrata i to svaki puta kada bi mu rekli da on laže.

Iz iskaza kao svjedoka saslušanog Franje Šafrana također proizlazi da su Stjepana Kolomaza i njega vezali lisicama optuženik i još dvije njemu nepoznate osobe, da je pri tome opt. Milan Stojisavljević bio naoružan pištoljem, da je potom najprije odveden u štab u Ernestinovu, a da bi potom nastavili najprije prema Boboti, a zatim u Veru, da su po dolasku u Veru Stjepan Kolomaz i on smješteni u jednu štalu, da je nakon toga išao na ispitivanje, da je ispitivanje bilo pojedinačno, da je kada je došao na red morao sjesti na jednu klupu ispred stola i staviti obje ruke na stol, da su ga ispitivali da li je palio kuće u Dopsinu te da su tražili da to prizna, a kako to nije učinio dobivao je po rukama više udaraca pendrekom, da je u jednom trenutku dobio snažan udarac u predjelu desne strane tijela i rebara i to nogom obuvenom u čizmu od kojeg udarca se presavio i pao na tlo i tada je vidio da ga je udario optuženi, a u što je potpuno siguran da ga je upravo optuženi udario. Dalje navodi da je nakon toga naloženo da ga se izvede van te kuće gdje je ispitivan do obližnjeg vrta gdje su ga dvojica njemu nepoznatih vojnika doveli do dvije iskopane rake. Nakon toga mu je jedan od njih uperio pištolj u glavu i ponovio da je palio te kuće. U tom trenutku proživljavao je najteže trenutke u životu i misleći njegova djeca su na sigurnom rekao je da puca jer je star i njemu je svejedno bilo. Međutim, u tom trenutku naišao je oficir Zorić iz Ade, a koji je inače bio aktivni oficir u Crvenoj vojarni prije rata koji je spriječio ovoga da učini korak više, a to je da puca u njega, te je naredio da ga se dovede kod njega u sobu gdje su malo razgovarali.

Ovim navodima iskaza kao svjedoka saslušanih Stjepana Kolomaza i Franje Šafrana sud je u cijelosti poklonio vjeru cijeneći iste uvjerljivim i logičnim. Oni detaljno i iscrpno opisuju kako način lišenja slobode tako i sam tijek ispitivanja kritične zgode kao i ulogu optuženog u tom ispitivanju. Istina, njihovi se iskazi međusobno razlikuju u nekim detaljima (kao npr. mjesto i okolnosti pod kojima je došlo do njihovog lišenja slobode prije odvođenja u Veru na ispitivanje i u pogledu broja osoba koje su sudjelovale u tom privođenju kao i u pogledu vrste oružja kojim je optuženi bio oboružan), međutim, ta su odstupanja po mišljenju ovog suda irelevantna. Na ovakav zaključak suda upućuje činjenica što su iskazi svjedoka Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana u pogledu centralnog događaja međusobno sukladni te se logično i uvjerljivo nadopunjuju.

Na uvjerljivost iskaza kao svjedoka saslušanih Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana upućuju i iskazi kao svjedoka saslušane Anđele Šafran, Regine Ozimec, Stjepana Baloga, Stjepana Kolomaza – mlađeg, koji inače svoja saznanja o načinu odvođenja Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana u Veru na ispitivanje i o tijeku toga ispitivanja u Veri, kao i o ulozi opt. Milana Stojisavljevića u svezi toga ispitivanja, crpe iz razgovora i priča koje su čuli upravo od Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana nakon njihova povratka sa tog ispitivanja. Nadalje iz iskaza je ovih svjedoka vidljivo da su po povratku Franje Šafrana i Stjepana Kolomaza – starijeg sa ispitivanja u Veri vidjeli ozlijede na tijelu i Franje Šafrana i Stjepana Kolomaza – starijeg. Iskazima ovih svjedoka sud je poklonio vjeru cijeneći ih uvjerljivim i logičnim. Očigledno je da su ovi svjedoci iskazivali o onome što su čuli iz razgovora sa Franjom Šafranom i Stjepanom Kolomazom – starijim nedugo nakon njihova povratka iz Vere zbog čega je teško za očekivati da bi isti svoje iskaze mogli u tom dijelu, na taj način iskonstruirati. Na uvjerljivost iskaza svjedoka Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana posredno svojim iskazima upućuju i iskazi kao svjedoka saslušanih Stjepana Ozimeca i Stjepana Kolomaza – mlađeg. Naime iz dijela njihovih iskaza je vidljivo da oni opisuju i ulogu optuženika Milana Stojisavljevića u svezi njihova ispitivanja, nakon okupacije Ernestinova. Tako je iz iskaza kao svjedoka saslušanih Stjepana Ozimeca vidljivo da ga je optuženi osobno ispitivao i zaprijetio mu se da u koliko bude nešto saznao da će biti svašta. Kao svjedok saslušan Stjepan Kolomaz – mlađi između ostaloga navodi da je dospio u sobu gdje je ispitivanje vršio optuženi Milan Stojisavljević i da se sjeća da je pričao njima zarobljenima kako su mu ustaše zaklale brata Mirka i njegovu ženu, te sašili u kravu i da su to djeca gledala. Imamo li u vidu ovakve navode svjedoka Stjepana Kolomaza – mlađeg i Stjepana Ozimeca jasno je da je opt. Milan Stojisavljević bio osoba koja je sasvim sigurno bila pripadnikom okupacijskih vlasti koja je i osobno sudjelovala i u ispitivanju Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana, (a kako su to oni i opisali u svojim iskazima).

Nadalje, na uvjerljivost iskaza kao svjedoka saslušanih Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana posredno upućuju i nalazi i mišljenja vještaka dr. Borisa Sontaccia i dr. Borisa Dumenčića, (u odnosu na svjedoka Franju Šafrana), te vještaka dr. Dragutina Kadojića, (u odnosu na svjedoka Stjepana Kolomaza – starijeg), a čije nalaze i mišljenja je ovaj sud u cijelosti uvažio kao logične i uvjerljive i dane u skladu s pravilima znanosti i struke. Očigledno je po mišljenju ovoga suda da su ozlijede koje su naprijed spomenuti vještaci utvrdili na strani oštećenih Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana uzročno-posljedično povezane sa fizičkim zlostavljanjima koja su Šafran i Kolomaz preživjeli tijekom zlostavljanja u Veri.

Na uvjerljivost iskaza kao svjedoka saslušanih Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana na kraju upućuju dijelom (a kojem dijelu je sud poklonio vjeru) i navodi obrane optuženog Milana Stojisavljevića gdje sam optuženi Milan Stojisavljević opisuje tijek ispitivanja Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana na način kako su ga u glavnim crtama opisali u svojim iskazima i svjedoci Franjo Šafran i Stjepan Kolomaz, (stariji), (sam optuženi navodi: «Poznato mi je da su Franjo Šafran i Stjepan Kolomaz dobili batina i da su bili tučeni u mjestu Vera...» «... kada sam ja ušao u prostoriju Šafran je sjedio na stolici. Sjećam se u jednom trenutku da su te tri osobe ispitivale Šafrana i da su mu stavljale na teret paljenje kuća u Dopsinu. Šafran je to negirao. U jednom trenutku su te tri osobe počele tući Šafrana tim gumenim palicama, te su ga srušile na pod...»,» Šafrana su tukli po rukama i po leđima. Šafranove su ruke bile na stolu, a oni su ga tukli palicama dok su tako njegove ruke bile na stolu.» «Nedugo nakon toga u tu prostoriju je doveden Kolomaz.«,«Kolomaza su tukli na isti način kao i Šafrana.»), poričući pri tome svoju ulogu u tome ispitivanju (a kojem dijelu

navoda obrane optuženog sud nije povjerovao cijeneći ga neuvjerljivim i nelogičnim te usmjerenim na izbjegavanje kaznenopravne odgovornosti).

Što se tiče dijela iskaza kao svjedoka saslušanog Franje Šafrana s glavne rasprave od 18. svibnja 2004. godine, a u kojemu on djelomično odstupa od svojih ranijih iskaza i to u dijelu gdje navodi da ga nije tukao optuženi Stojisavljević Milan navodeći da je tako ranije iskazivao jer je htio na taj način utjecati na Stojisavljevića da on otkrije ovu trojicu koji su ga tukli, sud nije uvažio cijeneći ovakovu izmjenu neuvjerljivom i usmjerenom pogodovanju obrane optuženog. Naime, iz iskaza svjedoka Franje Šafrana pred istražnim sucem, koji je ovaj svjedok dao još 06. travnja 1993. godine, dakle jedanaest godina prije zadnjeg iskaza, vidljivo da je Franjo Šafran iskazivao kako ga je maltretirao opt. Milan Stojisavljević, te da ga je upravo Milan Stojisavljević udario bakandžama s lijeve strane po rebrima, te da ne može ni za koga iz njegova sela reći da je nešto napravio osim optuženog Milana Stojisavljevića koji ga je tukao. S druge strane vidljivo je iz iskaza svjedoka Franje Šafrana s glavne rasprave od 18. svibnja 2004. godine da on navodi kako oprašta Stojisavljeviću jer da neće imati pred smrt nikakve neprijatelje, a neće da neprijatelje imaju njegova djeca i njegova obitelj. Upravo ovi navodi svjedoka Franje Šafrana upućuju na zaključak o neuvjerljivosti njegova odstupanja od ranijeg iskaza jer se postavlja pitanje što bi to svjedok Franjo Šafran imao oprostiti optuženom Milanu Stojisavljeviću ako ga ovaj nije tukao. Nadalje, na neuvjerljivost ovog odstupanja svjedoka Franje Šafrana upućuju i iskazi kao svjedoka saslušanih Anđele Šafran, supruge svjedoka Franje Šafrana, svjedoka Stjepana Baloga, Stjepana Kolomaza – mlađeg, a iz kojih je jasno vidljivo da su o činjenici da je opt. Milan Stojisavljević tukao i Stjepana Kolomaza – starijeg i Franju Šafrana doznali upravo iz kazivanja Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana, a nakon njihova povratka iz Vere. Teško je za očekivati točnije nevjerojatno je da netko nakon što je fizički i psihički maltretiran, a što je bio slučaj sa Franjom Šafranom tijekom ispitivanja u Veri, ispriča osobama koje ga neposredno okružuju nedugo nakon samog događaja neistinitu priču o tome tko ga je uhitio i vezao lisicama i tko ga je sve tijekom ispitivanja fizički i psihički zlostavljao. Uostalom na nelogičnost ovog odstupanja u iskazu Franje Šafrana upućuje i iskaz kao svjedoka saslušanog Stjepana Kolomaza - starijeg iz koga jasno slijedi da ga je uhitio i vezao lisicama upravo optuženi sa nepoznatim osobama, te da je upravo optuženi nakon što je prethodno bio saslušan Franjo Šafran sudjelovao u njegovu saslušanju kojom prilikom ga je i fizički zlostavljao.

U odnosu na dio iskaza kao svjedoka saslušanog Stjepana Ozimeca iz koga proizlazi da opt. Milan Stojisavljević nije bio nazočan kada su odveli Stjepana Kolomaza – starijeg i Franju Šafrana na ispitivanje u Veru, sud iste navode nije uvažio cijeneći ih neuvjerljivim i nelogičnim. Na neuvjerljivost i nelogičnost ovog dijela iskaza svjedoka Stjepana Ozimeca upućuju upravo navodi kao svjedoka saslušanih Stjepana Kolomaza – starijeg i Franje Šafrana iz kojih jasno i nedvosmisleno slijedi upravo suprotno.

Slijedom naprijed navedenog proizlazi kao nedvojbeno utvrđeno da je opt. Milan Stojisavljević kao pripadnik okupacione vlasti zajedno s drugim za sad nepoznatim pripadnicima neprijateljskih postrojbi provodio ispitivanje nesrpskog civilnog stanovništva i pri tome ih zlostavljao i mučio, te da je s tim u svezi odjeveven u odoru bivše JNA i naoružan zajedno s nepoznatim pripadnicima JNA uhitio, vezao lisicama i odvezao u Veru Franju Šafrana i Stjepana Kolomaza tražeći od njih priznanje radnji koje nisu počinili, da je zajedno s drugim nepoznatim vojnicima više puta udarao gumenom palicom i šakama po glavi, rukama i leđima Stjepana Kolomaza, da je zajedno s drugim nepoznatim vojnicima Franju Šafrana udarao gumenim palicama, šakama i nogama obuvenim u čizme po glavi i tijelu.

Što se tiče dijela formalne obrane opt. Milana Stojisavljevića, a iz kojih slijedi da je sud vodio istragu protiv Stojisavljević Ilije iz Divoša, a da je optužnica podignuta protiv Milana Stojisavljevića zbog čega ne postoji identitet osobe protiv koje se vodila istraga sa identitetom osobe koja je optužena, sud iste nije uvažio. Naime, uvidom u presliku Knjige državljana za mjesto Ernestinovo, Matičnog ureda Osijek, nedvojbeno je utvrđeno da je pod rednim brojem 5262 upisan Stojisavljević (Jovana) Ilija, rođen 16. siječnja 1945. godine iz mjesta Divoš, te da je datum upisa u navedenu knjigu 22. prosinca 1947. godine. Nadalje, nedvojbeno je utvrđeno da je u rubrici primjedba za osobu upisano pod imenom Stojisavljević (Jovana) Ilija navedeno da je prema Izvodu iz matične knjige rođenih Matičnog ureda Zmajevo broj 12/1945 upisano Milan Stojisavljević, mjesto rođenja Zmajevo – Srbija, te datum rođenja 01. svibanj 1945. godine. Isto tako iz same obrane optuženog, a što slijedi i iz iskaza saslušanih svjedoka je nesporno da su optuženika na području Divoša i Ernestinova mještani poznavali pod imenom Stojisavljević Ilija. Slijedom iznijetog razvidno je da postoji subjektivni identitet cijelog kaznenog postupka osobe protiv koje je pokrenuta istraga i protiv koje je podignuta optužnica.

Što se tiče prijedloga Zamjenika ŽDO iz Osijeka za saslušanjem kao svjedoka Kate Gutić, Zdenke Her, Ruže Gađa, te prijedloga branitelja optuženog za provođenjem rekonstrukcije događaja u Veri, ovaj sud nije uvažio cijeneći iste nevažnim, (i to prijedlog za saslušanjem novih svjedoka, budući okolnosti na koje su predloženi ovi svjedoci nisu bile važne za odlučivanje u konkretnom slučaju jer svjedoci koji su predloženi, s obzirom na okolnosti o kojima bi trebali svjedočiti, nemaju nikakvih saznanja vezanih za konkretan slučaj), te kao neprikladan (prijedlog za provođenje rekonstrukcije na licu mjesta budući je evidentno kako se provođenjem rekonstrukcije na licu mjesta ne bi utvrdile činjenice od značaja za razjašnjenje stanja stvari).

Što se tiče iskaza kao svjedoka saslušanih Vlade Dabića, Nikole Šiklića, Jelene Knežević, Blagice Romić i Slavoljuba Petkovića sud iste nije uzeo u obzir budući je evidentno iz sadržaja njihovih iskaza da isti nisu imali nekih neposrednih saznanja o ulozi optuženog Milana Stojisavljevića u svezi predmetnog kaznenog djela.

Kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ RH blanketno je kazneno djelo, što znači da je za njegovo postojanje potrebno osim počinjenja radnje istog i to da su tom radnjom prekršena pravila međunarodnog prava. U konkretnom slučaju primjenjen je kao blaži za počinitelja zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela, (OKZ RH) budući da novi zakon koji je u međuvremenu stupio na pravnu snagu nije blaži za počinitelja, (po novom Kaznenom zakonu za navedeno kazneno djelo koje se sada zove ratni zločin protiv civilnog pučanstva – čl. 158. KZ-a predviđena je kazna zatvora od najmanje 5 (pet) godina ili kazna dugotrajnog zatvora, dok je čl. 120. OKZ RH za počinjeno kazneno djelo predviđena kazna zatvora od najmanje 5 (pet) godina ili kazna zatvora od 10 (deset) godina). Nadalje, odredbama članka 27., 31. i 32. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine, te članka 75. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) propisano je između ostalog da u svakoj prilici zaštićene osobe imaju pravo na poštivanje svoje ličnosti, časti, svojih porodičnih prava, da će se s njima u svako doba postupati čovječno i da će naročito biti zaštićene od svakog nasilja ili zastrašivanja, od uvreda i javne radoznalosti, da se sa zaštićenim osobama ima postupati bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, vjeroispovjesti ili političim uvjerenjima, da se prema zaštićenim osobama ne može vršiti nikakva fizička niti moralna prinuda, a naročito u cilju da bi se od njih ili od trećih dobila obavještenja te da se u odnosu prema

zaštićenim osobama ne smiju poduzimati mjere koje su u stanju prouzrokovati između ostalih i tjelesne patnje (ubojstvo, mučenje, tjelesne kazne, osakaćenje i sve ostale surovosti), te je propisano da se sa zaštićenim osobama mora postupati humano u svim prilikama, a pri čemu su zabranjena između ostalih u svako doba i na svakom mjestu nasilje nad životom, zdravljem ili fizičkim ili mentalnim blagostanjem ljudi, a naročito, između ostalih, mučenje svake vrste tjelesne kazne i slično.

U konkretnom slučaju, a što slijedi iz naprijed utvrđenog, razvidno je da je optuženi Milan Stojisavljević za vrijeme oružanog sukoba, kao pripadnik okupacione vlasti, svojim radnjama (lišavanje slobode Stjepana Kolomaza i Franje Šafrana, nazočnost tijekom njihova ispitivanja, zadavanje udaraca tijekom istog, dobacivanje Stjepanu Kolomazu tijekom ispitivanja riječi «Ustašo, zašto lažeš?»), zajedno sa drugim za sada nepoznatim pripadnicima neprijateljskih prostrojbi, kao supočinitelj, provodio ispitivanje nesrpskog civilnog stanovništva, da je tijekom ispitivanja Stjepana Kolomaza (starijeg) i Franje Šafrana iste mučio i s njima nečovječno postupao, čime je prekršio i u izreci presude citirane odredbe Ženevskih konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata i Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba. Na taj je način sudjelujući u radnji počinjenja, kao supočinitelj, ostvario sva bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i to jednog produljenog kaznenog djela budući očigledno postoji povezanost više pojedinačnih radnji, kako u pogledu načina i vremena počinjenja tako i s obzirom na jedinstvenu namjeru.

Bitna je konzekvenca supočiniteljstva da se svi doprinosi ostvareni u okviru zajedničkog dogovora (koji može biti i prešutan, a što je slučaj u konkretnom predmetu), uračunavaju svim ostalim počiniteljima, s tim što svaki od supočinitelja odgovara u granicama svoje namjere. U konkretnom slučaju to bi značilo da su radnjama opt. Milana Stojisavljevića uračunate sve radnje poduzete od strane drugih, za sada nepoznatih sudonika ispitivanja Stjepana Kolomaza i Franje Šafrana kritične zgode kojima je bio nazočan, budući je evidentno iz držanja opt. kritične zgode, da je postojao njegov dogovor sa tim drugim za sada nepoznatim sudionicima predmetnog ispitivanja za počinjenje ovoga kaznenog djela, te da on te radnje očigledno želi kao vlastite (sam način i tijek ispitivanja Stjepana Kolomaza i Franje Šafrana, prisiljavanje na priznanje nečega što se nije dogodilo, nalaganje stavljanja ruku na stol i udaranje po istima pendrekom za vrijeme ispitivanja, udaranje po drugim dijelovima tijela).

Sud radnji opt. Milana Stojisavljevića kao supočinitelju nije uračunao kao doprinos dio radnji poduzetih od strane za sada nepoznatih supočinitelja prema Franji Šafranu (odvođenje Franje Šafrana od strane dvojice nepoznatih vojnika JNA do iskopane rake gdje su mu uperili pištolj u glavi i ponovo tražili da prizna ono što nije učinio, ali su u dovršenju svoje nakane spriječeni zbog nailaska oficira JNA Nikole Zorića, koji je naredio da ga vrate kući) cijeneći taj dio događanja ekscesom te dvojice za sada nepoznatih supočinitelja. Evidentno je naime iz svih izvedenih dokaza da opt., nakon što je svjedok Franjo Šafran izveden iz sobe za ispitivanje, iz sobe nije izlazio za tom dvojicom vojnika, niti je u tom trenutku, kada su te prijetnje upućivane i kada je od Franje Šafrana traženo da prizna ono što nije učinio, bio s tom dvojicom vojnika u bilo kakvom kontaktu, te da stoga nije niti mogao znati, a niti naslutiti njihovu nakanu. To tim prije što je nedugo nakon izvođenja Franje Šafrana u sobu u kojoj je prethodno bio ispitivan Franjo Šafran na ispitivanje doveden Stjepan Kolomaz. Jasno je da se izlaskom iz sobe dvojice nepoznatih vojnika JNA sa Franjom Šafranom prekida kontinuitet radnje u kojoj je sudjelovao i optuženi sa drugim osobama. Na taj način očigledno prestaje i mogućnost dogovora optuženog sa osobama koje su izvele Franju Šafrana iz sobe za

ispitivanje o radnjama izvan prostorija za ispitivanje koje su poduzimale dvije nepoznate osobe u odnosu na Franju Šafrana. Stoga su iz činjeničnog opisa djela u izreci ove presude, (a u odnosu na činjenični opis djela u izreci optužnice), ove činjenice izostavljene.

Ubrojivost optuženog Milana Stojisavljevića u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije bila upitna.

S obzirom na njegovo cjelokupno držanje u svezi predmetnoga događaja razvidno je da je opt. Milan Stojisavljević kritične zgrade bio svjestan svojega djela i da je htio njegovo počinjenje zajedno s drugim za sada nepoznatim pripadnicima neprijateljskih postrojbi s kojima je i provodio predmetno ispitivanje. Znao je da su osobe koje je ispitivao zajedno sa drugim za sada nepoznatim pripadnicima neprijateljskih postrojbi civilne osobe, znao je da svojim držanjem krši pravila međunarodnog prava. Pri tome je nebitno je li znao koja pravila međunarodnog prava krši svojim postupanjem. Odlučno je da je znao da svojim postupanjem čini nešto što mu je zabranjeno. Kao prosječnom mu je čovjeku očigledno bilo poznato da je zabranjeno svako nečovječno postupanje prema civilnom stanovništvu, nanošenje mu tjelesnih ozljeda i zastrašivanja. Unatoč tome opt. Milan Stojisavljević tijekom predmetnih ispitivanja poduzima inkriminirane radnje za koje ga se tereti čime nedvojbeno manifestira svoje htijenje za počinjenje ovog kaznenog djela, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH te ostvaruje biće ovog kaznenog djela s izravnom namjerom.

S obzirom da su se u radnjama opt. Milana Stojisavljevića ostvarila sva bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH za koje je optužen, to ga je ovaj sud temeljem citiranog zakonskog propisa u izreci presude i proglasio krivim za isto.

Odlučujući o izboru, vrsti i mjeri kazne sud je imao u vidu stupanj krivnje optuženog, pogibeljnost djela i svrhu kažnjavanja.

Od olakšavajućih okolnosti sud je optuženom uzeo u obzir što je otac troje djece, što je do sada neosuđivan, dok mu je od otegotnih okolnosti uzeo u obzir što je počinjenje predmetnoga kaznenog djela bilo u funkciji odcjepljenja dijela teritorija RH i njegovog priključenja tzv. «Velikoj Srbiji», što je prilikom izvršenja istog pokazao visok stupanj upornosti, okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, a osobito što je kazneno djelo počinjeno prema mještanima Ernestinova koje je dobro poznavao, što je djelo počinjeno pod okolnostima teških zločina koje su činile okupacione vlasti prema stanovnicima Ernestinova nakon zauzimanja Ernestinova, (ubojstva, pljačke imovine itd.), jačinu ugrožavanja i povreda kaznenim djelom zaštićenih objekata (oštećenima Kolomazu i Šafranu predmetno ispitivanje ima za posljedicu trajno narušenje zdravlja). Uvažavajući olakšavajuće i otegotne okolnosti na strani opt. Milana Stojisavljevića ovaj sud je bio mišljenja da se svrha kažnjavanja u konkretnom slučaju može postići jednom primjerenom zatvorskom kaznom, zbog čega je optuženog Milana Stojisavljevića temeljem citiranog zakonskog propisa u izreci presude za počinjeno kazneno djelo osudio na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

Temeljem citiranog zakonskog propisa u izreci presude optuženom je vrijeme provedeno u pritvoru od 29. ožujka 2004. godine pa nadalje uračunato u izrečenu kaznu zatvora.

Odluka suda o imovinsko pravnim zahtjevima za naknadu štete temelji se na odredbi čl. 132. st. 2. ZKP-a.

O troškovima kaznenog postupka sud će odlučiti posebnim rješenjem u pismenom otpravku odluke.

U Osijeku, dana 17. lipnja 2005. godine

ZAPISNIČAR

Sonja Fićok, v.r.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Darko Krušlin, v.r.

POUKA O PRAVU NA ŽALBU:

Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 15 (petnaest) dana od dana primitka pismenog otpravka presude. Žalba se podnosi pismeno u 3 (tri) istovjetna primjerka ovome sudu, a o njoj u drugom stupnju odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu.

D N A :

1. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku, br. KT-190/92.
2. Optuženi Milan Stojisavljević, Zatvor u Osijeku, Osijek.
3. Branitelj Berislav Kopf, odvjetnik iz Osijeka.

Za točnost otpravka ovlašteni službenik:
MIRJANA DELALIĆ

